

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoP/61/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118202309
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3118202309.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudkýň JUDr. Olgy Lichnerovej a Mgr. Stanislavy Kollárovej v právnej veci navrhovateľky U. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. I. XXX, zastúpenej Y. Y. Y., advokátkou so sídlom v O., K dolnej stanici XXXX/XXA, proti povinnému Y. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., N. XXXX/XX, zastúpenému T. U. W., advokátkou so sídlom v O., L. 7, o určenie príspevku na rozvedenú manželku, o odvolaní povinného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 02. júla 2018, č. k. 21Pc/6/2018-52, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e.**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výkonom I. zamietol návrh navrhovateľky. Výkonom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa domáhala, aby súd uložil jej bývalému manželovi povinnosť prispievať na jej výživu ako rozvedenej manželky sumou 150,- EUR mesačne. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa § 72 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 75 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Uviedol, že zo znenia ustanovenia § 72 možno vyvodit' nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela: - manželstvo musí byť právoplatne rozvedené, - jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, - schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, - bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku, - súlad s dobrými mravmi (obligatórne prihliadnutie na príčiny rozvratu). Uvedené ustanovenie presahuje obdobie existencie manželstva a vychádza z toho, že vzťahy založené manželstvom si zaslúžia ochranu aj po ich zániku, avšak už len v prípade odkázanosti, zvyčajne vyvolanej práve manželstvom. Manželstvo predstavuje spravidla trvalý zásah do spôsobu života manželov a dlhodobo ovplyvňuje ich životné návyky. Pri podmienke neschopnosti samostatne sa živiť je zrejma odlišnosť od výživného medzi manželmi, keďže v tomto prípade nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň manželov a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti. Pokiaľ má jeden z bývalých manželov aj značne nadpriemerné príjmy, resp. majetkové pomery, zatiaľ čo druhý z rozvedených manželov sa ocitol v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť (aj z prípadných dávok v rámci systému sociálneho zabezpečenia), nárok na príspevok mu nevzniká. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov, starostlivosti o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku dosahuje príjmy (z príslušných dávok, ako aj zo zamestnania, výnosy z majetku), ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jeho celkové majetkové pomery. Navrhovateľka sa návrhom v tomto konaní domáha od svojho bývalého manžela určenia príspevku na jej výživu podľa § 72 ods.1 zákona o rodine. Súd jej návrh zamietol, pretože nezistil splnenie základných podmienok na jeho priznanie. Dôvodom podania predmetného návrhu je zjavne skutočnosť,

že po rozvode účastníkov sa zreteľne zhoršila finančná situácia navrhovateľky. Aj počas manželstva dosahovala menší príjem ako bývalý manžel, ale o podstatné nevyhnutné výdavky, najmä na bývanie, sa mohla deliť s bývalým manželom. Podľa vlastného vyjadrenia naďalej pracuje a dosahuje zárobok 400,- EUR mesačne. Neprezentovala žiadne závažné dôvody, zdravotné alebo iné, ktoré by jej bránili pracovať, resp. ktoré by boli dôvodom neschopnosti samostatne sa živiť. Samotný fakt, že jej bývalý manžel má vyšší príjem, 750,- EUR mesačne, nie je dôvodom k priznaniu žiadaného príspevku na výživu. Zabezpečovanie potrieb navrhovateľky je po rozvode už len na jej vlastných schopnostiach a má možnosť buď prispôsobiť svoje potreby svojmu príjmu, alebo hľadať zamestnanie, kde dosiahne príjem vyšší. Právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň manželov zanikol rozvodom manželstva. Hoci zárobok navrhovateľky nie je vysoký a v uspokojovaní jej potrieb je značne limitujúci, umožňuje jej pokryť jej základné životné potreby. Základná podmienka priznania žiadaného nároku, neschopnosť sama sa živiť, teda preukázaná nebola. Z týchto dôvodov nebolo potrebné podrobne sa zaoberať konkrétnymi výdavkami, ktoré účastníci mesačne majú. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Proti tomuto rozsudku, a to v jeho výroku II. o náhrade trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie povinný. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a tým je daný odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1/ písm. h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok. Uviedol, že vo svojom vyjadrení k návrhu navrhovateľky poukázal na okolnosti rozpadu manželstva, na rozhodnutie súdu o rozvode manželstva a úprave práv a povinností rodičov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, kedy starší syn je zverený do jeho osobnej starostlivosti a mladšia dcéra je zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. Navrhovateľka je zaviazaná na platenie výživného na mal. Jozefa, ktorý je vo veku 15 rokov, v sume iba 50,- Eur mesačne. Súčasne vo vyjadrení žiadal priznať náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z vykonaného dokazovania, ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje, je zrejmé, že navrhovateľka sa domáhala podaním návrhu na súd nároku, na priznanie ktorého neboli splnené základné podmienky. Túto skutočnosť si mala navrhovateľka vyhodnotiť pred samotným podaním návrhu na súd, obzvlášť v situácii, kedy jej bolo poskytnuté právne poradenstvo ešte pred samotným podaním návrhu. Bývalý manžel sa podaním takéhoto nedôvodného návrhu na súd ocitol v situácii, kedy čelil hrozbe platenia príspevku na výživu bývalej manželke v nemalej čiastke, vzhľadom na jeho príjem a vyživovaciu povinnosť voči 2 maloletým deťom. Navyše navrhovateľka bola právne zastúpená advokátom a z uvedeného dôvodu bol bývalý manžel nútený požiadať o zastúpenie advokátom v danom konaní a znášať tak trovy právneho zastúpenia, ktoré by mu inak neboli vznikli. Preto považuje za nespravodlivé, že mu nebola priznaná náhrada nákladov spojených s bránením jeho práva. Navrhovateľka mala možnosť pred podaním návrhu si overiť, a to konzultáciou v Centre právnej pomoci, kde žiadala o poskytnutie právnej pomoci, a ktorá jej aj bola poskytnutá ustanovením advokáta v danej veci podľa prísl. ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z., či sú splnené základné podmienky na priznanie nároku, ktorý si chce uplatňovať súdnou cestou. Pokiaľ sa rozhodla podať návrh na súd po poučení a dokonca pokračovať v konaní aj po tom, ako konajúci sudca vyslovil predbežný právny názor v danej veci, mala by niesť zodpovednosť za výsledok konania a znášať trovy konania bývalého manžela, ktorý sa ocitol v postavení odporcu. S poukazom na všetky vyššie okolnosti ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí návrhu mal za to, že v danom prípade sú splnené podmienky stanovené § 55 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku a priznanie náhrady trov bývalému manželovi by bolo s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Na základe vyššie uvedeného týmto odvolaním žiada, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok zo dňa 02.07.2018 vo výroku II. o náhrade trov konania tak, že bývalému manželovi prizná náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu povinného uviedla, že v konaní o určenie príspevku na rozvedenú manželku vedenom Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 21Pc/6/2018 rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelária Trenčín číslo 19771/2018 zo dňa 13.02.2018 jej bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci. Podľa § 4 písm. i) zákona číslo 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z.: materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť

svojím majetkom. Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľka spĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci, t.j. je osobou v materiálnej núdzi. V mimosporových konaniach platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ktoré si v konaní platil (§ 49 CMP). Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil. S rozhodnutím súdu prvej inštancie sa stotožňuje a má za to, že nie je daný dôvod na priznanie trov konania bývalému manželovi v zmysle § 55 CMP. Je zrejmé, že je nárok bol Centrom právnej pomoci vyhodnotený ako dôvodný, bola označená ako osoba v materiálnej núdzi a Centrum právnej pomoci malo pri priznávaní nároku na poskytnutie právnej pomoci za to, že „nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu.“ Teda, nie je možné aplikovať ustanovenie § 55 CMP a bývalému manželovi priznať náhradu trov konania, pretože je to s ohľadom na okolnosti spravodlivé. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 21Pc/6/2018 zo dňa 02.07.2018 v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov konania potvrdil a navrhovateľke priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsudku vo výroku o náhrade trov konania podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového konania (ďalej len CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. Odvolaním bol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie len vo výroku II. o náhrade trov konania. Výrok, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľky na určenie príspevku na rozvedenú manželku odvolaním napadnutý nebol, nadobudol právoplatnosť, a preto odvolací súd tento výrok nepreskúmal.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak

7. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 55 CPM, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

9. V súvislosti s nárokom povinného, ktorý si uplatňuje náhradu trov konania v celom rozsahu, odvolací súd uvádza, že náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú. Ani jednu z uvedených zásad však nemožno uplatňovať v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu. Konania upravené v Civilnom mimosporovom poriadku sú spravidla uskutočňované vo verejnom záujme a aj prípadnému navrhovateľovi, ak sa konanie začalo na návrh, nemožno klásť na ťarchu, pokiaľ takéto konanie vyvolal. Ďalším dôvodom, pre ktorý nemožno vychádzať z koncepcie sankčného mechanizmu trov konania, ako v sporovom konaní, je jednoznačnosť nastavenia miery úspechu v tomto druhu konaní, keď súd v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a priznať aj viac, ako žiadali. Ďalej je to samotná skutočnosť, že konanie podľa CMP možno začať aj bez návrhu.

10. Civilný mimosporový poriadok, rovnako ako Civilný sporový poriadok, upravuje výnimky pri všeobecnom pravidle formulovanom ako generálna klauzula, a to že náhradu trov konania možno priznať v prípade, ak to ustanovuje zákon (vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veci notárskych úschov v súlade so zásadou úspechu za kumulatívneho splnenia podmienky, ak to možno spravodlivo požadovať) a vo všetkých konaniach podľa CMP, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ak nie sú splnené podmienky pre aplikáciu § 53 a § 55 CMP, súd rozhodne tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

11. Generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to tento zákon pripúšťa. V Civilnom sporovom poriadku takúto výnimku predstavuje § 257, v Civilnom mimosporovom poriadku je to § 55. Ustanovenie § 55 CMP predstavuje tzv. materiálny korektív. Vzhľadom na vyššie

uvedené je potrebné zdôrazniť, že aplikácia ustanovenia § 55 CMP musí byť náležite odôvodnená. V porovnaní s § 53 CMP, v ktorom je upravená taktiež výnimka z rozhodovania o trovách konania, nie je pri aplikácii § 55 rozhodujúcim kritériom úspech v konaní. Predpoklad, že je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé priznať niektorému z účastníkov konania nárok na náhradu trov konania, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci, a to za predpokladu, že si účastník konania alebo iná osoba uplatnila nárok na náhradu trov konania a nejde o konania uvedené v § 53 CMP. Taktiež je potrebné poznamenať, že pri hodnotení kritéria, či je s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé priznať náhradu trov konania, nie je jediným kritériom zohľadňovanie osobných a majetkových pomerov účastníkov. Relevantné sú práve okolnosti prejednávanej veci.

12. Odvolací súd poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti nevzhladol žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali, aby súd rozhodol o nároku povinného na náhradu trov konania tak, že by mu tento nárok priznal. Povinný odôvodnil svoje odvolanie len tým, že z konania je zrejmé, že navrhovateľka sa domáhala podaním návrhu na súd nároku, na priznanie ktorého neboli splnené základné podmienky. Podľa povinného si túto skutočnosť mala navrhovateľka vyhodnotiť pred samotným podaním návrhu na súd, obzvlášť v situácii, kedy jej bolo poskytnuté právne poradenstvo ešte pred samotným podaním návrhu. Odvolací súd však túto skutočnosť nemôže v zmysle vyššie uvedeného považovať za okolnosť, ktorá by odôvodňovala výnimku z ust. § 52 CMP a umožnila by aplikáciu § 55 CMP, keďže nie je možné priznať nárok na náhradu trov konania povinnému len s poukazom na skutočnosť, že navrhovateľka uplatňovala svoje práva pred súdom v konaní, ktoré, ako je uvedené vyššie, nemá povahu sporového konania. Otázka priznania náhrady trov konania podľa Civilného mimosporového konania nie je ovládaná zásadou úspechu v konaní. Samotná skutočnosť, že navrhovateľka nebola v konaní úspešná a jej návrh na určenie príspevku na rozvedenú manželku nebol dôvodný, nie je dôvodom, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania bývalému manželovi. Odvolací súd zdôrazňuje, že k tomu, aby súd priznal nárok na náhradu trov konania niektorému z účastníkov mimosporového konania je potrebné, aby boli skutočnosti, ktoré majú nasvedčovať dôvodnosti postupu súdu v zmysle ustanovenia § 55 CMP nadmieru všetkých pochybností preukázané, pretože ide o výnimku z generálnej klauzuly o rozhodovaní súdu o nároku na náhradu trov konania, ktorá sa primárne aplikuje v sporových konaniach.

13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

14. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP, aplikujúc všeobecnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom konaní, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).